

Thema: Korte ketens en voedselverspilling

26 maart 2018

Woody Maijers, lector Integrale voedsel- en productieketens

Gerry Kouwenhoven, manager research & innovation Centre AFL

Kansrijkheid van korte ketens

Er zijn veel boeren initiatieven om via korte ketens een directe relatie op te bouwen met de markt en consumenten. Echter falen velen. Sterker nog er zijn weinig succesvolle voorbeelden. Deze push benadering gaat vaak mis op een inefficiënte fijn distributie (last mile probleem) naar de consument en het niet compleet zijn van het assortiment. Veel boeren weten niet wat de consument wil. De consument vraagt om gemak en heeft geen zin om diverse winkels te bezoeken om de boodschappen te doen. Veel van de succesvolle initiatieven komen voort uit ondernemers met een achtergrond in de logistiek in combinatie met een slimme data (ICT) aanpak. De initiatieven werken postcodegebieden af waar veel klanten zitten die efficiënt beleverd kunnen worden. Door het slim analyseren van de aankopen (producten, hoeveelheden, frequenties) kan een optimaal aanbod samengesteld worden.

Nieuwe slimme vormen van korte ketens

Korte ketens in de stad worden vaak nog gekoppeld aan het concept van stadslandbouw, urban farming, op een braakliggend terrein. Echter nieuwe high tech teelttechnieken maken het mogelijk, om op het dak, in leegstaande gebouwen, containers en zelfs in het restaurant teelten op te zetten. Vertical farming initiatieven komen meer en meer in de stad en worden verbonden aan horeca, restaurants en ook distributiebedrijven die reguliere supermarkten beleveren. Deze teelten zijn zeer efficiënt in het gebruik van water, energie, minimaal gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en geven de mogelijkheid om op smaak, kleur, inhoudsstoffen en ook volume heel marktgericht te kunnen telen. Hierdoor ontstaan minimale voedselverliezen en een hoge servicegraad naar de markt. Daarnaast spelen succesvolle bedrijven in op de waarden van voedsel (voeding, lekker, gezond, duurzaam). Beperken van voedselverspilling is daar een onderdeel van.

Effect van korte ketens op voedselverspilling

De traditionele korte keten aanpak vanuit de boer werkt inefficiënt en geeft een hoog risico met betrekking tot voedselverspilling van geproduceerde producten die niet afgezet kunnen worden of te langzaam de weg naar de consument vinden, waardoor kwaliteitsverlies optreedt. Vaak zien we relatief veel transportkilometers per eenheid product met ouder milieu belastend transportmateriaal. De nieuwe markt- en logistiek gestuurde korte ketenstructuren zullen de voedselverspilling laag houden.

Toekomst van korte ketens

De korte ketens zullen als ketenaanpak steeds verder groeien. Een professionele aanpak met high tech en duurzame oplossingen voor transport en inspelen op consumentenwensen staan nog aan het begin. De directe koppeling naar de consument biedt commerciële voordelen en geeft de consument meer vertrouwen als gevolg van de transparantie. Nieuwe technologische toepassingen zullen leiden tot minder verspilling omdat de keten efficiënt vanuit de markt wordt aangestuurd. Of boeren en tuinders hiervan gaan profiteren is een andere discussie. Dat hangt af van de mate waarin men zich organiseert en instaat is om een ketenpositie en nieuwe verdienmodellen op te bouwen. De inschatting nu is dat de kans groot is dat agrarische ondernemers de slag in de markt gaan missen omdat men niet de kennis en toegang tot logistieke- en ict-systemen heeft om de verbinding te leggen met de consument. Nieuwe spelers van buiten de traditionele voedselketen zullen dit overnemen, ook van traditionele retailers. Echter zullen deze kennis nodig hebben van het product en de mogelijkheden die agrarisch ondernemers kunnen bieden ten aanzien van nieuwe producten en onderscheidende productkwaliteiten en herkomst. Korte ketens bieden overigens niet alleen kansen voor de foodmarkt maar ook voor de non-food markt en circulaire economie.